

*Incep̄ passio sc̄i
Juliani m̄ris.*

eat̄ mar
tires secu
lum reli
nquentes
hoc nob̄
exaglari
suarū mu
nis in tim
io fōderit
qd̄ gesta p̄
sionū

suarū secum ferre nō poterant s̄ huc
tarib; firmū nob̄s reliquerunt ḡm
plum; Effecti sunt errantib; via cecis lu
men tenebantib; credulitas; Om̄ia pr̄
sis virtutib; suarū signa declarata gre
nū sc̄itatis includunt; De hac ergo ius
nau illius erare poterit nisi qui in
credulus existit; Vos aut̄ qui hec au
dīs uel legit̄is credite nobiscū om̄ia
possibilia esse credentib; Ideoq; sine ali
qua hesitatione habem̄ hereditarium
nob̄s bonū qd̄ imitēn qd̄ sc̄i marty
res reliquerunt qd̄ amplectān; Obse
cro itaq; uos om̄is qui hec auditis uel
lecturi estis ut in tenso corde audia
ns q̄nta sit gl̄ia p̄ dñm mundū re
linquere et p̄ angustiam uiam co
sequi pedes ut legendo gesta eoz
uerū esse discans qd̄ in euangelio
ueras prestat̄; beati qui uiderunt
et crediderunt; beatoes tamen q̄ nō
uiderunt et crediderunt; Vos q̄ uidi
nus oculis nostris martyrum gesta sep
sim unde nob̄s aliquā portiuncul
am beatitudinis credimus esse fu
tuā; Vos aut̄ melior erpectat gl̄ia
q̄ audistis & credidistis posse in ple
re dñm in seis suis que septa cog
noescitis; Beati iḡi juliani marty
ris nō p̄mū passionē intimabo; S;

q̄liter se dō ab infancia sua carum
exhibuerit nō silebo; Hic beatissi
mus iulianus nobilis familie ort
illustris erat in seculo quē parentē
unū pignus uscerū suorū dulcem
suscep̄t sobolē quē om̄i sapien
tia et doctrina ita imbuerantur ut nō
dialeticū nō retoriciū fugeret inge
nuū; I; q̄a legerat magistrū om̄i
um xp̄ianorū dicentē preterit enim
figura hūi mundi sic uerat mundo
quasi nō ueret̄ et ne cū mundo
im mundus p̄iret die se dō cartam
exhibebat ut sapientia mundi sui
ticiā reputaret; Optabat enī se pre
tereunite mundo sine sollicitudine
esse cū xpo; Erat enī amator fidei
ecclesie sc̄e cotidie huiusm̄b; adherens;
sc̄orū ergastula nullo intermittebat
die qualiter sc̄os dī ad usitandum
nō p̄petrare; Q̄ si bonū negotiator
thesaurū reponerat in orde om̄i
um electorū imitans actus studen
singulorū uirtutes gratia sc̄itatis
florebant; Indusia enī erat uscerib
ei p̄fecta karitas que foras mitit
timorē; Et ita se ab om̄ib; uiciis
ac concupiscentiis mundi casta
uerat ut recte dō clamaret q̄
dū suū in hoc mundo peregrinor
a dñō; Et q̄a hominibus latere
uolebat qd̄ xpo placere studebat
celab̄r p̄positum celabit & sc̄m
desiderium; Hunc parentes cū
uocerent tanta constantia ami
niq; in tentione xp̄iane religio
nis cultū inherente quo cant ad
se uenerabile uiuenē et his uer
bis ortant̄; Dulcissimū nob̄s et
uenerabile p̄gnū audi genitorū tu
orū salubre ssiliū qd̄ p̄ uenerabi
lem legē xp̄iane religioñis per
beatū aplū paulū dictis spiritualibus
edocēn̄ qui dicit uolo uiuenes
nubere filios p̄creare partis sumi

has esse nullā dantes occasionem
maligno; **P**qua re nō solū ut nob
is 9ſentias hortamur: quantū ut le
gi dñice obediens esse videaris; **A**d
hec beatus iulianus respondit pare
ntibꝫ vicens; **N**ec uoluntatis nec
etatis tempꝫ est: ut faciam que hor
tamini; **A**d hec parentes dixerūt
Annoꝫ es circiter decē et octo? quo
modo te excusare poteris ne coniu
gio miscearis. **N**olum enī ut de
tempore causeris; **V**olum enim te
unius mulieris esse virū ut pere
tione 9cessā cū pater fueris ex uno
9ſensu uacans dō: qualiter cessan
tibꝫ uel digestis in uitamentis car
nis una uoluntate cū tibi sociata
fuerit monitis salutaribꝫ ad herea
tur. **H**ec agebant parentes: q̄lter
eov. semen suscitaret; **C**ūq; pare
ntū molestias nō sustineret: et ami
corū uel affinū ſuasiones p̄horres
ceret: tunc beatus iulianus ſuad
entibꝫ ſibi amicis hoc responſum
dedit; **N**ec p̄mittendi est michi
facultas: nec negandi potestas: hoc
qd̄ hortamini: in potestate dñi me
9mitto; **P**qua re vieri septē indu
cias peto: et ſedī qd̄ ipſe dignat²
fuerit inspirare a me accipietis
responſū. **H**ec audientes parentes
eius: erant nimio tedium afficti et
 cogitationibꝫ tabescabant: quo uſ
q; dies ſtatuta ueniret in quo re
ſponsū filii reciperenſt. **V**enerabi
lis uero puer in ſpacio dierū extat
die noctuq; in orationibꝫ: p̄uigi
lans et poſtulans a dño ne uirgi
nitatē p̄miſſam: qualibet occasio
ne uiolaret; **S**eptimi diei adue
niente nocte: cū maceratum
corpus ieiuniſ ſopor adiſſet: ad
eſt dñs et 9ſolatūr fideli ſeruū?
pbatam q; ſibi mentem corroborat
et iſta p̄cepta ut faciat iubet; **T**a

liq; eū commonitione alloq; tur
dicens; **E**xurge ne timeas: nec
ſuasiones uerboꝫ: nec uoluntate
parentū horretas; **A**ccipies enim
coniugem quam polluendo a me
nō ſepares: **S**p̄te uirgo pſeueraſ
et te et ipsā in celis uirgines reci
piam; **O**ulta enī p̄ uos michi
caſtitas dedicabit: multi inueni
et uirgines per urām doctrinam
uel uita in celeſtē exercitum pba
bunt; **A**doero tibi habitans in te
ut et om̄is carniſ uoluptates et
hostem libidinū ſteram: atq; ip
ſam quā tibi coniunctā cognoue
ris: conuertā eam ad meu amore
tuām q; ſequimēdā ſaciā; **I**bq;
me in cubiculo uobis preparato
apparebo: et uidebitis me cum
anglicis choris et in numerabili
multitudine utriuſq; ſexus: qā
quos natura facit diſparē: una fi
des in me facit eſſe equales: quoy
ni imitator: eſſe cognosceris; **C**t
hee dicens: tenigit eū dñs et dixit
Viriliter age: et ſforteſ coi tuū
in me; **H**is uirtutibꝫ corroboratus
uenerabilis puer: exurgens q̄rā
tibi inq̄t ago dñe dñ ſuia ſcruta
tor coldis et renū: qā me ſp̄ues
et delectamenta mundi longe fe
ciſti ut app̄piem tibi corde credu
lo: caſtitate iubente et in me
regnante: ad id quod nec oculis
uidit nec auris audiuit nec in cor
hominis ascendit: que preparasti
hiſ q̄ te ex toto corde ſequuntur
qui michi dignat² eſſe mia da
in motu in me eſſe uerti iter: et
eis q̄ caſtitatē diligunt et in regi
tate mentis et corporis amplectunt;
Tu noſti dñe qā ex die qua in te
renat ſū uſq; in horam qua me ac
cerſire dignatus eſſe nichil p̄ posui
amori tuo: niſi hoc ſolum d̄ſidero

ut hoc qđ ex ore meo p̄cedit tu cō
firmes? quia tunc mē credo in
cipere quando sum; Completa
oratione egredit̄ de cubiculo
letus: uultus sui leticia paren
tū tristiciam mitigans. et ait
ad eos; Ecce sicut desiderasti
qua ex diuino p̄cepto agnoui con
miqui michi nō esse peccatum; gra
nam faciat que hortamini; Ex
bilarantur genitores sperantes
filios p̄crationē; Quid multa? In
quiritur puella que illi similis es
se possit in facultatib⁹; nec degene
ra in moribus; Percurante misericordia
dñi nostri ihu xp̄i qui hoc odi
natur coniugium; talis inueni
tur puella que facultatib⁹ locupl
et esset et nobilitate generis coe
qualis nomine basilissa que et ip
sa unica parentib⁹ filia noscebatur;
fir sermo ut uulgi osuetudo est.
suscepunt parentes puelle leti
sermonē; et ut se habet nobilitas
ad matrimoniū tempus; fir
mantur om̄ia que tabule solent
stmere matronarū; constituitur
dies coniunctionis; Beatus uero
uilianus ita diē nuptiarū expedita
bat; ut bonus athleta deuicta libi
dine regi celoz placere studebat;
Quid multa? Venit dies statutus
in quo uicine ciuitates militant
que scū uniuersitate ciuitas adiux
erit uulgi delectamenta luxurie
p̄que tenere mentis etates exalta
rent in cupidinis flamen; Sonant
platee organoz tremitu diverso
nocis musicoz resultat multitu
do virginū aureis ornamentiſ cō
pantium erub; Ad quarum sua
uissimā noces; etiam si homo
terreus esset resolueret delectame
nto luxurie; Inter tantas ac tales
actes desudabat athleta uilianus

xpi bellator⁹ et nemini occulta
cordis manifestabit; nisi dō a
quo sp̄e p̄missā uictorie fertur
bat; P̄ducit sponsa de talamo?
suscepit letus eū quia letaretur in
dño uulgo se letū ostendebat &
in corde suo psallebat dicens; Iba
me dñe et tempta me ure reue
meos et eorū meū ne in me anti
quissimus serpens libidinis sue exi
ret bellū; Apparuit hora q̄ ad thoy
coniugii p̄petarent tradit⁹ q̄ sibi
uirginē uenerabilis uiuenis certus
de dñio cubiculū ingredit̄; In quo
cubiculo oratione facta a beato uili
iano talis odor lilioz et rosarum
fragauit; ut uidere uirginī in ta
li loco esse posita in quo solent lili
a et rose uernantis temporis suauē
odore grā p̄pīnare. Hatur silentū
noctis; et ait uirgo ad sibi gūne
rum uiuenē; Miram rem sentio
quā et si tu sentis ne michi neges
Cui beatus uilianus respondit;
Que sentis fidelit̄ enarrā; Virgo
dixit; Cū sit temp⁹ biemis et om
niū tosarū et lilioz immatura ter
ra grauida nondū parturiat; ita
me hoc cubiculo michi omnium od
orū famulat; ut his suauissimis odo
rib⁹ horream faciat; nec penit̄ desiderē
thou iunctiōnē; Cui beatus uilia
nus ait; Odo suauissim⁹ qui tibi a
paruit nec tēpus habet nec finē; qui
temporib⁹ dat tēpora qui singulis tem
poribus dat gram quā ministrat.
ipse est dñs ih̄s xp̄e q̄ amator est cas
titatis; qui integritatē custodiens
uīa redit̄ eterna; Nam si hui⁹ mo
nita meū uelis suscipere ut eu tota
intentiōe diligam⁹ et uirginitatē con
cessā muīe custodiā; efficerem⁹ in
hoe seculo uasa ei munera in quibus
inhabitet et in futuro cū ipso reg
nabimus; Id hec beata basilissa re

spondit. Et que melior latus est qm
iurginatē custodiendo uicā ad ipsi
et eternā? qd credo ita esse quē admo
du restaris? Opto enī ubi g̃sentis
esse ut possi eternū sponsū dñm
ih̃m xp̃m ad ipsi sit; H̃ec audiens
beatus iulianus p̃cens ad orationē
paumento adhucerebat clamans et
vicens. Confirmā hoc dñs qd ope
ratus es in nobis. H̃ec uidens vir
go similiter fecit; Et ecce subito
fundamenta cubiculi smota sunt
et lux in euangelib⁹ emicuit ita
ut luminaria que preerant cubiculo
illius lucis magnitudine uelarentur.
et sicut scriptum est spectaculum
facti sunt et angelis et hominib⁹:
sit in cubiculo illo spectaculū mag
nū sp̃uale; Ex una parte sedebat
eternus rex dñs ih̃e xpc cū multi
tudine innumerabili cōdicator⁹;
ex altā parte in numerū multitudi
nes uirginū: quartū principatū vir
go glōsa maria tenebat; A parte
regis clamatur uictori uiliane ui
cili; a parte regne clamabat bea
ta es basilissa que sic consensisti sa
lutarib⁹ dictis: et fallacia blandū
ta mundi respuens ad eternā glo
riā p̃perasti; Iterū a parte regis
clamabat; Milites mei qui uicerit
antiqui serpentis libidinem de pa
uimento leuerit: et intento corde
in thoro qd eis preparatū esse dinos
citur librū uite eterne sup̃ posi
tū legant; Et hec uoce silenti ex u
trahit parte sedentes dixerunt abo;
Et uenientes duo albis induiti cir
ca pectora habentes zonas aureas &
singulas coronas in manib⁹ eleuaue
runt eos dicentes; Surgite quia ui
cisti: et in numero
nro sp̃utari estis; Aspice et qd ui
detis in thoro qui uobis preparatus
est legite: et cognoscite quia fidelis

est dñs in uerbis suis; Et tenen
tes eis manus eleuauerunt eos:
et ecce sup̃ positus erat liber splen
didor⁹ septies argento aureis litter
is scriptus: et in circuitu rhombu
ginti quatuor seniores habentes in
manib⁹ suis fiascas auras plenas aro
matib⁹ diversis odore reddentes; Et
respondevit unus ex eis dicens; In his
quatuor fiascas continentur p̃fectio uita
Ex his enī cotidie in conspectu di
uisu uirtutis odor ascendit; P̃ q̃ re
beati estis quia sceli blandimenta fa
sa uectis: p̃perantes ad illud qd nec
oculus uidit nec auris audiuit nec
in cor hominis ascendit; Accede nō
uiliane: et lege quid una trinitas
ubet; Pr̃ accedens cepit legere; Ju
lian⁹ qui p̃ amore meo mundum
contempsit deparetur in eoz nu
mero qui cū mulieribus non sūt
coquinant; basilissa uero que in
tegno corde ei sociata dinoscitur de
putet in eoz numero uirginū qd
virgo dñi maria principatū tenet
Et hec dicens clausit librū. Et dor
erunt om̃s una uoce exultantes a
men; Pr̃ iterū dixerunt ad eos; In
hoc libro quē uidetis scripti sunt so
brii casti misericordes ueraces hum
iles mansueti karitatē habentes nō
ficti aduersa tolerantes in tribula
cionē patientes & qui sup̃ amorem
xp̃i nichil pretulerunt nō matrē
nō patrē nō uxori nō filios nō ags
nō facultates uel cetera que sunt in
hoc scelō impedimenta anime qd nec
ipsas animas suas deuatauerunt tra
dere in mortē p̃p̃ nomen ei in quo
rū numero & uos esse meruitis; Et
statim uisio quam uidebant ab ocul
is eoz ablata est; Tunc exultauit
in dñō beati uirgines reliqui spa
tiū noctis pugilantes ymnis et
cantus p̃egerunt; Quid multa

Iuxit dies quo vulgus ouenerat
 et lachatu leuit ferendat. Et expe-
 tabant uide quas quos in seco
 uiuerant nescientes neq; in telli-
 genes sem fuisse celebratū quicquid
 et operunt esse spū nō carne fruc-
 tificantes. Et ita misteriū diuine
 grē in se collatū occultabant. ut
 tantū a dño ihu xpō et scis ange-
 lis secreta qd agebant. Et quia ds
 nō pruabit bonis ambulantes in
 nocentia ita diuine grē dono peni-
 tatur. ut int̄ pauci temporis spa-
 tri utrisq; genitores de hac uita
 migrarent. Relinquentes idoneos su-
 postes p quos celoz regno nō fra-
 darentur. Erant enī et ipsi fidelis-
 simi xpiani. Et quia multū est
 laboris p ordine psequi eoz uenera-
 bilem uitam de tantis opib; pauca
 psequendo nō taceamus. Sic oſen-
 sis quo nō solū sua salute solliciti. s;
 multarū animarū curā suscipiunt.
 Indunduntur domicilia & due lucerne
 sup candelabrum ecclise fundunt. qd
 rex etius oleū lencie subministrat.
 et p eos scā doctrinā ignaris infim-
 dent. ignistro uerbo tribulos et spi-
 nas peccatorū exurens. undiq; uox il-
 la sua uis dñi p os scōr uiliam et ba-
 silisse inuitabat dicens. Venite ad
 me om̄s qui laboratis et onerati es̄t
 et ego uos reficiā. Instauruit scā
 monasteria. in quib; messis animarū
 de scī spinis et tribulorū suffocatione
 rapiebantur. Hec erat qui posset au-
 dire de ore scī uiliam uerbū et a
 liqua hora retineret. qui nō statim
 quieteretur ab dñm. Relinquebat
 mīri uxores. filii parentes. sponsi
 sponsas. patrimonia quoq; terre
 na p amore uite eterne ueld iter
 cus reputantes. deliciis affluentēs
 ac diuicias suas paupib; erogantes.
 uia angusta artipiebant nec qui

qm eoz aratro manu imposita re-
 spiciebat retroſū. Stat beatus uili-
 anū oggregationis circiter decē mu-
 liū monachorū pater. & sicut sc̄p-
 tu est generatio uadit et gene-
 ratio uenit. Q̄nti migrabant
 ad celū. tanti querebantur ad
 dominū. Hec quisquā diuine
 rare potest tantarū animarū mul-
 titudinem. que p sc̄m uiliam p
 fecte migrauerunt ad celū. Si
 militer et p beatā basilissam ag-
 mina uirginū et mulierū de
 squalorib; scī liberata. castissim-
 as animas premirebat ad celū.
 Erant q; cum beato uiliano
 scōr scā uiuua. s; p beatam ba-
 silissam fulgebat in uirginib; et
 mulierib; castitatis excelsior uic-
 tore palma. Et quia tunc inno-
 tut omnib; eoz uenerabilis uita
 que modo dno uiuante p nos de-
 clarata est. nunc ad illā temp̄ ue-
 manus quo martyru ad epti sit
 et declarem eoz glōfissimas palmas.
 Tempib; diocletiani et maximiani
 furor psecutionis instabat. Hec o-
 pinio p agrauit om̄e p uinciam
 egipci. Quia opinione opera scī
 uirgines se se inuicē alloquuntur.
 Tunc beatus uilianū cū beata ba-
 silissa talē prē in aspectu dñi
 fundunt. ieiunio et fieri studen-
 tes. Dñe ds qui es occultorū cog-
 nitor et mentū testis scrutator
 cordis et renū te deptam ut le-
 tu sup nos illumines multū. et
 prius atq; exaudibile prestes au-
 ditū. Non enim dormis nec
 dormitas qui custodis in utroq;
 seru castitatis agonem. in quo tu
 ipse letari cognosceris. Ne patia-
 tis vñ gregis tui integritatē ui-
 olari. et non habeat potestate in
 satabilis lupus gregi tuo semp̄

infestus. ad dissipandum murum
rigoris et signum fidei quod in seruos
et ancillas tuas per nos tuos sepe
tas stristis. Cura sit tibi Christus de
nobis et de illo. quia plus ualeat
verita tua ad engendum quam per
secutus fortitudo ad deciendum.
Considera et scrutare singulorum et
singularum uires. et secundum prescienti
e tue donum omnis perduc ad illam
regionem uiuorum ubi nulla sollicitu
do est moriendi sed regnat uera be
atitudo uiuendi ut in die illa que
ueniatur es magis et manifestus.
precess dñe ut omnis quos per nos
tibi militare fecisti integrorum usque
in aspectu tuo suscipias. ut recte
exultantes dicamus. Ecce nos et pu
eri quos dedisti nobis. nemo per
er eis. Et cum fine orationis imple
reant redirent ad propria domicilia.
fa autem die ubi tempore quiete noe
us aduenient. tunc beatam basilissam
ut uisit aliquid curitur dñs. basi
lissa nominis tui digna. quod orasti
hoc me implere defectis. Et hec
omnia uasa que per te michi munda
ui in hae uita. tu ea permittes ad
celestia regna. Habebis dimidi te
possum spatum quod possis per omni loco
quo seminasti tricu colligere. et res
vita mense laboris tui tu ipsa se quis
claves accepta horrei pleni pingue
dine animarum. per quo cotidie ovo
sianitatis ascendit in aspectu scori
anglorum. Julianus uero ut boni ar
leta pugnabit et uincet. nec enim
aliquando uinci potest in quo ka
ritas regnat. Fuit enim michi per
eum multitudo adquirendarum anima
rum. multa enim eum oportet per no
mine meo pati. multasque uirtutes
et signa ostendit in aspectu mimico
rum eius. Prinus quam inuocet me
dicā adsum. Hec audiens sc̄a ba

silissa euangelans letabat in duō
uultu splendi clo sicut sol radians
in orbi suo. per ordinem omnia nar
ravit beato iuliano. Congregans
que sc̄am congregacionē uirginum
hac eas uoce alloquitur dicens. O
uos omnis gaudium meū et corona
capitis mei sc̄e uirgines duo nos
tro uota reddam. et sacrificium
laudis in corde oratio et humilia
ti hostiā uibilationis immolem
qui dignat est reuelare nobis. nos
terna absconsa uia et temp̄ accepimus
terminavit quo illi animis consig
nem castificatas. dilationē tribuer
ut unaqueque nūm considerans cel
laria cordis sui si est habundan
tia bonorum opum eruditarum ex hoc
in illis. hoc est si in hoc seculo pere
grinantes recte de hac uita migrer
mus ad eternā. ut nulla in nobis
habeant uel signos uent opera sua
ille potestates que animas pregenit
ad celum retinent et scrutantur.
reuerterantur et cunctant uidentur
nobiscum sc̄m dī adiutorium pergere
et sym castitatis agudentem.
Considerate et perscrutamini ar
chana pectoris uiri. Hanc enim ob
tinuumus a domino petitionem. ut
omnis uos ante persecutionē uel
uastacionē mimici in maculatas
permittā ad regna celorum. ubi est
sponsus dñs ih̄s Christus. Per qua re
uos horito sc̄e sorores ne quid ua
litie fermentū in corde uiro rema
neat. sed omnis donantes uobis in
uice siq̄ habet adversus aliam ali
quid. ut perfecta coronam integrati
onis animi et corporis uiri recipi
atis. hoc scientes quia michi ua
let uirginitas carnis. ubi habitat
sc̄a basilissa locus in quo erant co
tremunt. et coluptra lucida ap

panus sup se titulū habens sc̄p-
 tum: et uox ex columyna p̄-
 cessit cū splendore & odore sua
 uicans: signū quoq; crucis emi-
 cuit dicens; **B**asilissa nominis tu-
 i uictrix: qđ scriptū uideris lege
 Tituli autē scripture sic erat: que
 ginebat; **H**ec dicit p̄m & no-
 uissim; **O**m̄s hec uirgines quib;
 tu ducatū prebes uasa munda et
 accepta sunt oculis meis: nec que-
 qm in eis regbū repenit p̄ceſt:
 quas tu limite iusticie & igne uis-
 tiae: ut aurū purissimū exhibui-
 sti: uenire ad p̄mua nobis p̄mis-
 sa; & tec̄ hec legens: uisio ab oculis
 tūp ablata est; **T**unc om̄s grās a-
 gunt dño: qui testimonio sue ma-
 iestatis animas sc̄as ostendit; **B**ea-
 ta uero basilissa: exultans in dño
 dñe; **G**rās tibi dñe ihu: qui pug-
 nas camales ita uieisti; & tec̄ adieci;
Insulto tibi diabole: quia insidi-
 atū tuarū fructū p̄didisti; **I**nsulto
 tibi serpens huidinoſe: quia uasa
 dicta dō nullis artib; abdicasti;
Insulto tibi magiſter mendacii:
 quia ex grege michi p̄cessu nullus
 est qui tecum pereat; **I**nsulto tibi
 ebrietas: qui sobria pectora unicer-
 no ponisti; **I**nsulto tibi amator mū-
 di: qui atro intentas mentes ad
 tuū amore reuocare nō poruisti;
Insulto tibi diabole: qui pudicici
 am querentes nullis artibus nullis
 machinis ualusti tenere; **T**u solū
 tua uifionē utere: tu solus tua
 pena letare: uides enī predā de-
 tuis manibus creptam et ad reg-
 na celorū unde tu recidisti asce-
 dere; **G**audete meū o uirgines
 xpi: quia regnant in nobis signa
 uitium: **A**temptus mundi reg-
 na celorū aperit: renunciatio pa-
 remū dñm̄ metetur angelorū;

Parui temporis tribulatio: etnā
 mare ē regem; **H**umilitas sicut
 cedrus exaltata es in libano: & si-
 cur cypressus in montib; hermon
 demūta huidine castitas regnat;
Bulla est ex inimicis uris audaci-
 a: qua p̄gentes animas ad suū re-
 tinent dominatū; **O**m̄s frubes-
 cunt: quia in nobis p̄pū nichil
 agnoscunt; **E**t hec clam gaudio
 dicens cepit uincē dñi rote uulnæ
 maturatam recondere: qđ ita clama
 p̄udentia adimplevit ut om̄s iusta
 temp̄ p̄missū migriarent ad dñm;
Beatā uero basilissa secura de repo-
 sito fructū horā diei sexta in oratione
 ostinata sopore abut: & uobis dō
 nem chorū sc̄arum uirginū name-
 ro circū mille uiues c̄cladib; in-
 dutas regalib; rōmis amictas: cruce
 dñicam gestantes: una uoce beatā
 basilisse dicere; **H**oc responsū ac
 cepimus a dño ut tecū regē domi-
 num adorem: & ecce expectatiū te
 ut tu nos offeras xpo cui nos adquisi-
 sti; **F**rigidus ergo beatā basilissa de-
 partus sui glā letabatur: et cū leticia
 ista referebat beato uulnō; **D**ñu uero
 misericordia ita spletū est: ut consti-
 tutis illis in oratione sc̄a basilissa in-
 grauit ad dominū: quā beatus uili-
 anus tradidit sepulture dignissime
 & die nocti q; orans memorię eius
 exaubias spirituales adimplens ipse cū
 sc̄or choro florebat. **O** grā dī 9cessā:
 ut nullus esset qui nō alii p̄cederet
 uirtutib; **O**ulta enī signa sanctam
 p̄ eū uel p̄ eī discipulos dñs operauit
Bullū ibi inuenit sol uascentem uic
 reliquit. **Q**d si ut assoler aliquis ali-
 cui in uerbo supbus fuisse: nō man-
 ducebatur humilitati et fieri uisitēs
 quo usq; karitati ministreret; **H**ec to-
 ro studio laborabat: ut orationis
 sue fructū dō sacrificiū laudis of-

ferent; Tunc ergo unusquisque se dicit
ebat incipere quando finiebat; In hac
itaq; sc̄a congregacione: nūquam di-
abolus aliquem potuit irretire; Hęc
agebant in ciuitate antiochia que ē
metropolis egypti; Quid multa vis
persecutionis inmalunt; Adueniente mar-
tiano preside in ciuitate antiochiam;
ita in amore idolorū sacrilegus et pa-
nus cultor exarsit ut nō illa nō in
cūs ibi remaneret ubi nō simulatio
demonū collocaret; Iussit etiā ut si
quis aliquid aut emere uellet aut uē-
clere pr̄ius idolis immolare; Urgeba-
tur ciuitas missu presidio ut unusqz
q; in domo sua titulu ionis erigeret;
Ipse autē martianus cū ipso sua & uni-
co filio: erat clux p̄secutionis; Audier-
preses beati iuliani fidem & quia mul-
tos fecim in hac religione habebat fi-
lios qui se pararent ad mortem ante-
quam idolis immolarent; Tunc irat
diabolus atrocans assessore suū ubet
et ut beati iuliani conueniret cum
omnib; suis sedm preceptū mīnūstissimorū
principiū ut dīs immolarent ne cum
contempzorib; diuersas exsoluerent pe-
nas; Assessor uero una cū comenlario
principe et primariis ciuitatis p̄git ad
pocū tibi sc̄i iulianus dño uacabat;
In quo loco multitudo sacerdotū & le-
uitatum uel omnū ministrorū ecclie
confugerant tabiem p̄secutionis decli-
nante; omnis parati ad mortem; Hun-
tatur sc̄o iuliano assessor iudicis cū
primariis et principibus ciuitatis pre-
torib; esse; Tunc sc̄i iulianus ad
sc̄am congregacionē ait; Hunc fr̄s
oremus quia appauertunt p̄sequen-
tes nos qui querunt uelut aquam
absorbere nos; Videam quod respon-
sum datur sicut nobis; Tunc sc̄i
iulianus armat frontem crucis uer-
illo totū sive firmans pectus ubet
eos ingredi; Et quia etat prius

ciuitatis filius dignus ei exhibebat
honor ciuitatis sue; Tunc assessor iu-
dicis sic erupit dicens; Puto non te
latere iuliane sacratissimorū principiū
decreta quibus mundo subueniunt
ut una sit apud om̄is ciuitata deoꝝ;
Nam dñs meus martianus audiens
generis cui nobilem str̄pem hoc p̄
sua sapientia decrevit ut secundū mo-
derationem legū cū gratia iuueniaris;
Quā legē dñorū principiū p̄ ma-
nibus habeo tibi recensendā ex qđ
salutiferis dictis reddas te generi tuō
p̄ pris bonis uiris & amiciciā p̄ncipiū
sequaris; Eui beatus iulianus sic re-
spondit Sapientiam tuā nō credo su-
gere; quia serpens nō mouet ex p̄ptia
se de nali ex ore in cantans uerboꝝ
ignouerit carmina; Nam sicut non
p̄ficit nec ualeat mouere serpentem
qui carmina nescit nec decreta p̄n-
cipiū nec philosophia iudicis que
in te cognoscitur ualere; potent ex
colas mentes ad demonū inclinare
culturas; Assessore dixit; Ergo conte-
p̄mis & despiciſ; et indignū ducis
audire p̄ncipium uissa; Julianus
sc̄s dixit; duciant principiū uissa
qui ipsis militant; Hos autem qui
regē habēn in celo terrenū uoce
non timemus; Assessor dixit; Et
hoc potes gestis eticere; Julianus
dixit; C̄d̄s aliquid p̄sequantur
qui in hanc uitam sp̄em habent;
Hobis autem quib; crucifixus est
mundus; quid nobis cum fōo
Assessor dixit; Ut uideo desperasti
de te ut nō uiuas uel hinc mul-
titudini quā tibi aggregasti nise-
rere; Julianus dixit; Huius mul-
titudinis uoluntas simul necum
in dī pendet arbitrio; Hā quale
me uides loquentem tales sum
omnis & isti tacentes unius est om-
niū dñs quem constemur qui ē

xpc filius dñi; Assessore dixit; Hec
 que p̄sequeris. renuncio dño meo p̄
 fidi; Sēs iulianus dixit; Qd̄ uerius
 cognouisti. occultare non debes;
 Hunc parati sum tempore mortem
 suscipere. ut in eternū uiuamus.
 qm̄ uiuentes temporaliter pene ma-
 cipantur; Assessore dixit; audio
 tecum erā ep̄os & omnē clerum
 congregatum; Numquid et ipsi
 discipuli tui effecti sunt? Iulianus
 sēs dixit; Hui discipuli no
 sunt s; patres. P̄ ipso enī ueram na-
 uitate suscepimus. P̄ qua re dignum
 est. ut filii cū parentib; et patres cū
 filiis p̄gām ad regna celoz; R̄ echen-
 aut̄ assessore ad preside martianum
 nunciavit ei om̄ia quæcūq; fuerant
 gesta; Tunc martianus filio armatus
 diaboli. hanc dedit audioritatem ut
 iulianū solū suis obtubis sue q; au-
 dienre reseruaret; Quidam inueni-
 vio concremari; Qd̄ ad impletū est.
 om̄is q; ibidem igne consumpti sunt
 In quo loco talis diuina grā collata
 est usq; in hochernū die; ut omnib;
 prætereuntib; quo tempus psallendi
 censimū euenerit. tercia. sexta. nona.
 uespera. & nocturno tempe ita audi-
 aut psallentū multitudine. ut si quis
 his temporib; uenerit quacūq; fierit
 infirmitate possessus sanus absecat
 hunciatur martiano impletū fuisse
 qd̄ misserat. & beatū iulianū sub cas-
 todia detineri; Tunc exarsit mumi-
 cus. et sequenti die tribunal sibi p̄
 parati uobet in foro; Ilico presidis
 uilla splentur; Concurrit undiq;
 om̄is etas. om̄is q; seruis aduenit.
 ut beatū iulianū in cuius amore
 perdebat uiderent cū diabolo di-
 dicante; Tunc preses sub uoce ter-
 nibili uicerat beatum iulianum suis

aspectib; presentari; Qm̄ cū fuisse
 oblatis. intutus in eū martianus
 dixit; Tu es iulianus preceptor. prin-
 cipū rebellis? et diuinop. inuicuum
 contumax? Tu es qui innocentem
 multitudinem magis artib; tibi ag-
 gregasti? et omnī mentes uiuui-
 tas? Ad huc beatus iulianus stude-
 bat silentio; Ad quē martianus ut-
 rū dixit; Ut video reatu tuo ad p̄s
 sis nichil ad ea que te interrogo au-
 sis es respondere; Julianus dixit;
 Ego nec rebellis nec sacrilegus um-
 quā fuī. sed legi diuine. in qua re
 galia uite mandata continentur pare-
 o; Nam qd̄ me studentē silentio
 miraris. tecū locupl confundor quē
 ideo tantis mendatis obuolutū
 Nam horū imperator. lex quomodo
 potest esse sacra? qui sacrilegium
 opāt? O martianus preses dixit
 Soleo sup̄ te qd̄ sic magis artibus
 occupatis sis. ut non intelligas quā
 tam uī habeant principū uissa per
 que obediens consequitur laudem et
 principū meretur amiciam; ino-
 bediens autē sicut tu diuīs ceris pe-
 nis subiacet et mortis heres efficitur
 Nam audiui te tam nobili familia
 ortū. ut adhuc natalib; tuis pare-
 dinoscas; P̄ qua re hoc te ut fili-
 um meū. ut ad laudem generis tui
 uissis tuta offerre letis p̄peres; Hec
 beatus iulianus audiens dixit; Pre-
 ses malitia tua cecatus no recto or-
 dine p̄sequeris ut intelligere pos-
 sum quae sit salus generis mei ut
 dīs quos colitis tuta offeram ut
 gliam et amicias principū mere-
 ar ad ipsi; Vos diuīscimini mul-
 totū. & multarū deatū esse cultores.
 nos autē trinitatis uiue uera cui-
 turā manifestamus; Dij uiri lapidei
 sunt aut eri; Si eri sunt. satis
 hūs meliora sunt ea que

et ipso metallo si
unt; Si lapides respondi sunt. qd
ex ipsis sternuntur plater ad evan-
andū lutum; Om̄is ergo deos quos
colitis ex quolibet metallo aut con-
flat. aut sculpi cōnoscent; Unde
cibes scire quia sicut nō est societas
luci ad tenebras nec firma habitaci-
la agni cū lupo. ita nō potest fidei
nra subiugari uero imperio; Marti-
anus dixit; Nichi uerbis non est
mis̄ agere tecum? Hanc qd ui-
vent inuidissimi principes. ut ex
eox. lege cognoscas quid te agere o-
porteat; Julianus sc̄s dixit; Qd ui-
vent audiū; Quid ergo nos oportet
at facere. istis salutari audiūmus
Hec est enī grege premisso. pas-
torē non sequi; Cui martianus dix-
it; Ju p errore suo dignā consecu-
ti mortem. tu autem ut etiadas mor-
tem que contēptoribus debentur et
generi tuo & natalibus restituatis elab-
ora; Julianus sc̄s dixit; Labora p
te uel p tuis quos diabolus sibi fecit
heredes. p me autē ille sollicitus est
qd me dē luto terre formauit; Mar-
tianus dixit; Sic tecū debeo agere
quasi cū infirmo gargarico medic.
quo ad usq; sanitatem recipias;
Qd si te sanū redditero et diuīnoz
numinū cultoū p fecero. magnū
michi amorem apd̄ principes colloca-
bo; Nam et ipsi c̄ni mei multum
tue ueranie dolent; Julianus sc̄s
dixit; Numq; auditū est ut ce-
cū cūrē videntē et morbidū cu-
ret sanum. et errans corrigit rec-
to inuere gradientem; Martianus
dixit; Ergo ut dieis ceteris sum. et
morbidus. et errans. qui saluti tue
consultū cupio? et tu solus plenā
obtines sanitatem. Julianus sc̄s
dixit; Hec om̄ia. m̄ce diuationem
habent; Nam si uelis te agio scere.

ut et toto corde salutē tuā requiras
non te hōretat medicus noster. per
quē om̄is xp̄iani uerissimā obtineat
sanitatē; Quo autē colitis demones
esse manifestū est. qui sibi creden-
tes liberare nō possunt p desse non
ualent; Hec audiens martianus ex-
clamauit tortorib; suis dicens; Fr-
tendat ad uerbera. ut uel sic stultici-
a ei om̄ib; innotescat; Julianus sc̄s
dixit; Non est stulticia cūm nosse-
s; gl̄ia; Tu uero p̄ses secularibus op-
pressis illecebrib; qd sit agnū nō
agnoscis; Martianus dixit; Sc̄ndi-
te eū. & fustes rigidos et nodosos af-
ferre. et om̄ia membra ei dissipate;
Cū hec fierent unius de credentibus
ictu p̄cūiens oculū amiserit. et hic de
necessariis p̄sidis. qd etiā impatoribus
notissimus fuit; hec uidens maria-
nus. tremuit dicens; Tantū ualuit
magica tua? ut nichil sentias tu tra-
hior. oculos euellas. S̄c̄ Julianus dix-
it; Martiane uides quia hoc es qd su-
perius dixi. cœus morbid. et errans;
Tandem amota scūna tua. audi qd
ppono; Martianus dixit; Si p̄ salu-
te tua. audiam te libenissime; Ju-
lianus sc̄s dixit; Conuoca om̄is q̄s
habes deox. tuarū. deariū q; platiſi-
mos sacerdores. & innocent nomia
deox. suorū sup oculū euilsum ut
restituant cultori suo mis̄; Cū au-
tem nō ualuerint ego nomen dñi
mei ihu xp̄i muocabo. et nō solam
oculū euilsum restituuerit; Hanc et cordis o-
culos illuminabit; Tunc martianus
tam uera racione confusus uobis om̄is
ponit sacerdos ad se uenire. & dicit ad eos;
Ite et immortales deos sacrificis opti-
mis honorate. ut hinc miliano rebellis
ostendam uirtutē suā. homini uero
necessariū oculū restituam; ipsum
sibi cultoū inclinetur; Ingradimur
lapides ad lapides. nissi ad mple

re; Qm cū ritu illo nequissimo dī
monib⁹ immolarent huīmodi respo
nsū audire meruerunt; Recedite a
nobis; quia nos igni ppetuo mancipa
ti sumus; Nam tanti ualer uiliani de
p̄cato ad dñm ut a quo die ad hoc pu
tib⁹ sp̄rehensus est nobis penitentiā
plena est; Et cū tenebris datus retine
am⁹ quo modo lumen homini reddem⁹
qd ipsi nō habem⁹ Tunc responso ac
cepto egrediuntur sala p̄mittentes;
Beatis nero uilianus quem nichil la
tebat oratione facta dicit ad p̄ fidē;
Martane festina eelerit ingredere in
templo; vocant te dñ tu; Et uer
nō uoluntate s; inuitis cū ingredierit
iamuī iudic⁹ om̄ia simulacula eris. Cris
tallina. & electrina et aurea. uel ex om
ni metallo sc̄lpha que amplius quā
quingenta dinoscabant. ita ḡminata
et in puluerem redacta ut qd essent pe
nit⁹ non appareret; Tunc martianus
ceratus a diabolo clamare cepit et di
cere; Haleficia sic p̄nalent quo poti
usserit carmina? ut et uires supererent
& p̄iosa numina in puluerem redi
gant; H; hic deoy sapientia iusta
būs est; Ad huc sibi iniurias itroga
tas sustinuerit. ut rebelles suos sibi pa
nendo subiungent; Hoc autē iudicā
si pollicitationis sue impletat magis si
te effectū. ut oculū istū p̄cutiens ex
mātū sola iuocatione nominis dei
su ualeat reformare; Tunc martianus
preses dixit ad beatū uilianū; Pari
enissimos deos te superare ḡtariſ;
quoy pietatē circa te minime cognos
cis; Hunc subito multiloq̄ p̄nissū
ople; ut in nomine xpi quem colis
oculū extindū restituas; H; ne hoc
magiciis artib⁹ fiat urna te p̄fundi
ubeo; p̄ qm om̄is magica fugari cog
noscit; Beatus uilianus dixit ad eum
Hoc qd facturus es nō ad in uirā me
am s; ad laudem dñi mei p̄ficer p̄

ane sanitati restituat. et potens es
ut urna in odore conuertat necta
ren; Cūq; p̄fundenter ita sp̄letum
est qd a sō dictū fuerat. ut non
urina s; balsamo putaret esse p̄fici;
Ad qd miraculū preses hec incredu
lus tabescerat; Tunc sēs uilianus su
per oculū extinctū erucem uilani
faciens et nomen dñi inuocans. sta
tim ei restitutus est oculus quasi ni
ci fuisse pallus; Sed hec omnia
nō dei uirtute s; magiciis artibus
factū esse credebat martianus; Ite ue
ro qui oculū recipit clamauit; Veni
dens xpe ipse solus credendus ipse
solus est adorandus; Quē talia p̄se
quentem p̄ses gladio animaduerti
precepit. quē illis ambigit p̄fossū
inter xpi martyres consecratū; Iden
uero uilannim imp̄issimus martianus
diuersis pensis afflictū et uinculis fir
mis p̄ om̄ia oneratū. sub uoce p̄comi
a uillit circuire ciuitatem dicens;
Hec merent deoy rebelles. & princi
pum contemptores; Cūq; uenisset ad
iocū ubi filius iudicis studebat. tē
ait puer ad uideos suos; Lem
ideo in audita; Qm dixerunt; X
Et ait; Ecce uideo reum illū xpi
anū quem milites duecentū multi tu
dine albatoy cū illo loquenti. & co
ronam ex lapidib⁹ preciosis et auro
sup capo ē; Cui coronē splendor ae
ris hui cecat lumen. et alios tres uiros
albescentib⁹ comis aurocq; uolati in
similitudine aqlarū sup excubias ce
lebrantes; Et hoc michi uidet̄ quia
dignū est huic tali deo credere. q
sic suos cultores defendit et illos tali
deoye circumdat; Hā credite michi
fr̄s qd in ē ɔfessione delector & talia
pari desidero. si uelit dñs ē. esse qd
meus; Hec audiētes uideos suos
magister turbati sunt; Qm blando
sermone corripientes ab intentione

renore uolebant. timebant enim quia
amicus erat pater; Et adiecit puer; ve-
re magnus est deus christianorum. in quo cre-
dere filio salutari decreui; Ipse est
uerus deus. qui credentes in se non dese-
rit; Quis est enim gloria huius uite? Ut
inter uento distentis plena apparent oculi
is et ab int. est vacuus. ita et gloria
huius sepius in qua nos habemus tempora-
lem leticiam eternam dei potentiam
non agnoscimus; Volumus dominari.
et dominatore uerum qui est in eis
corde in credulo uoluntarie non agnos-
cimus; Quoniam meliora sunt nobis
peccata uel canes qui voces uel iussa do-
minorum cognoscentes murram mortis
uel calibus vindicantur; nos vero ratio-
nabiles facti creatore nostrum credentes i-
n sapientias et ligna non agnoscimus; Suffi-
ciat me huic usque errasse; Tempus
acceptum inueni; quod non elaborem ut
acquiratur tempus sine tempore. fruatur lu-
ce sine fine contempnendo diuicias
uiles eternas acq[ua]ram; Impedimenta
huius mundi separant a deo; Potestas
temporalis successione finit et uita ipsa
more explicat; Illi dedeo credere do-
scor. cuius regno si multe. nissi multi ne-
nit successor; Cuius eternitati si sociat
fuerit. morem nunquam timebo; Que
ofitebor. numquid derelinquo; Et hec
dicens presidus filius pectit uolumina
doctorum. et ipsas ueltes quae mandauit erat
ibi deiecit dicens; Pollicula uestimenta
ad dominum hominem proferante abiceret neces-
se est. mudi me matinus ueris huic
mundo fidit quod mundi est mundo
derelinqua; Et hec dicens per plateas
ciuitatis cursu arripuit. quousque
ad locum ubi sedes ualianus torqueba-
tur ueniret; Ita enim uisserat ini-
quissimum martianum. ut per omnes pla-
teas et uicos ciuitatis diversis penitus
affligeretur; Tunc puer per stratas
pedibus scilicet martyris ualiani. per cla-

mat dicens; Te desidero patrem
sedē generationis. quem Christus sic
clarificatus ostendit. martianum uero
genitorē meū uere dico persecuto-
rem. ab inuicto et despicio. ubi quis ad he-
rensem per Christum salvatorem quē usque in hunc
dicem ignorauit similia pati; Hec in-
dentes ministri penarum uel milites ad
tabuerunt ammirantes. stupore con-
triti. et sermo eorum in sensu defecit;
Doctoris uero studiorum fugire quere-
bant. tota uero ciuitas. totiusque uul-
gi natura ad tante rei spectaculum
concurribat; Omnes hec audientes et
indentes tremor inuasit. cognosan-
tes presidus filium sancto uiliiano sic ad-
herentem. sic vulnera et osculantē
talia persequente stupescerant; Tunc
uenerabilis puer dixit; O universi
populi qui conueneritis cognoscitis
me quia ego sum presidus filius. qui
cum impio patre sancto ueneranda cor
pora licentia paternae potestatis dis-
sipabam; Hec nesciens feci; At hunc
dominum agnoui immo agnitus sum
ab eo. dominus renuncio. patrem et ma-
trem ab inuicto. diuicias superflue-
sperio. Christum preficeor; Quid tardans
ministra uel milites? Ita nunciate
parentibus me domini uerum cognouisse
et huic ad herere quae uerum diu in uerum
cultorem agnouit; Innotuit factū
omni ciuitati. tota puericia fama per-
agrauit. Hunciantur hec patre et
et matre. Hec audientes sicut cera
in igne tabescunt. et quia innume-
rabilis uenerat populi multitudine in-
bet filium suum a sancto uiliiano segregatum
sibi restitui; In uero misericordia
ita adfuit precibus scilicet martyris sui ui-
liani. ut si quis eum uelleret separare ab
amplexibus scilicet uiliiani statu contractu-
ntur manus eius et bracia; Ceperit
pater factū. uerberet eos ad se perdonari;
Cūque aspectibus eius sistretur air-

ad beatum iulianum. Tu es qui spes mee
fructu magis attribuens inferre ostendis;
et teneri pectus alienas illicitam carni
ubus ut genitor affectu negare com
pelas. **H**ec dicens preside aduenit
mater et cum innumerabili familia u
trusq; seruus crimen soluto uberibus
intulit. Lacerata pectora uoces clabat
ad celum. Tunc preses hec iudicis scis
si uictus; lacerata facie ad seum iulia
num clamabat. Julianus crudelissime
aspice dolorem patris. aspice tante
familie planctum. et magicis solue
innocentiam. ut et nobis unicus red
das filius. & huic tante familie res
tituas dum. ut et ego pte impera
toribus suggestam. ut culpa uacante
discendas. Julianus scs dirit. Suffra
go tuo opus non habeo. nec ab im
peratoribus tuis dimitti desidero;
S; hoc rogo dominum meum ihm
xpm ut una me cum isto agno de
lupo. inseceribus nato. uel omnis q
creduntur sunt martyrio completo
suscipiat in corp. numero quos tu
in innocentia uiuentes crudeli in
tendio concremasti. **K**am ecce ad
est qui fuit ex te natu. mecum cre
dendo renatus est; **F**atrem habet
ipse ubi responsu dicit. ipse aspici
at lacrimas tuas. ipse uberibus qui
bus nutritus est doleat mortibus &
cœde consumptis; Ad hec uenerabilis
puer respondit. Contingi etiam solet
ut de spinis rose nascuntur. nec
amittit odorem suauissimum rosa
nata de spinis. nec esse fructus q
genuit rosas. et spinarum suarum no
amittit ecclœ; **D**emonia uero que
colitis. et illos pestes quos imperato
res queritis. ac si purgamenta despici
atis; Ergo ut obuestis parentes pu
gite. et me odorem suauitatis creden
tibus punitate ppinare; **V**obis obe
diant qui pures patari sunt. me ini

centur qui de tenebris ad lucem ue
nire contendunt; **F**igo p. xpo dñs
meo uos parentes abnego. et ppter
deoy culturam filium tormentis af
fligite. ut p. istam temporalem mor
tem. uitam acquiram eternam; **H**ec
possum in uos puer esse. et in me
crudelis existere. nec uestrū amo
rem ppono eternae lenicie; **Q**uid
moraris incredulus pater? **H**unc
quasi uetus abraham apprehendit
gladium. et xpo filium iudiciam of
ferit. Aut si te uiscerū pietas uin
cit. dirige me ad seum pietatum prin
cipem. Vixi e: manes sunt s in
gultus urū. false lacrime; **C**eterū
ab hac confessione pietatis nullus
me ualebit disungere. in hac
parte omnis dissimilatio. & omnis
philosophia cesset. Discedite a me
paternum nomē et maternum.
illos enim xpi nomī non pre
pono; **H**ec audiens preses excla
mavit. Custodia priuata recludan
tur. et que necessarie sunt opes
subministrantur; **A**udiens hec be
atus iulianus dirit. Opes quas
nobis prepari uibes. tibi consentia
bus impendi uibe; **A**udiens hec
preses martianus tremuit ut leo
et eristans eos penit terren quos
blandimenti supare no poterat. in
vet eos in ima carceris recludi ubi
dampnatorum membra diuertitis te
poribus erant consumpta. & horri
bili uermi examina bulliebant.
ubi erat odor omni odore nequior
Ilie introducuntur beatissimi mar
tyres. quo precedens g̃ra dī locum
uorendum delectabilem reddidit.
tenebras conuertit in lucem exhibet
cererorum officia. nectareū odore red
dentes. ebulliens pena euaniunt;
Nec uidentes milites circuū uigin
ti qui eos custodie mancipandos

adduxerant. quersi ad iniucē dicunt. Quare ferreū possidē pectus. Nunquid iustum est ut ab hac tali luce ad tenebras reū tamur. a vita ad mortem. ab odo re nectareo ad horrendas effusio nes sanguinū. a tali patre animo nente ad iudicem irascentem. a ueritate ad mendacium. a sobrieta te ad ebrietatem. a castitate ad li bidinem. Turpe est renerti et esse qđ fūmū. et negligere salutem quā iuuenimū. Nec dicentes uoluunt ad pedes sc̄i uiliiani. laudan tes et ostentantes nomen dñi nr̄i ihū. Tunc beatus uilianus cū uenerabi li puer grās dō refert. Audies hec martianus preses preponit custodie crudelissimos custodes quo ad usq; munieribus preparatis omib; penas infieret. Beatus uero uilianus sollicitus de eoz salute qđ xp̄o adq̄sierat. orabat deum ut peuararet qualiter bap̄ti mi grā firmarentur. Aliud etiā magnū donū in eadem ciuitate concessū erat. Ante tempus pse cutionis imperatores diocletianū et maximianus priorem ipsius ci uitatis unice diligebant. qđ ex genere cari imperatoris descen debat. hic defunctus cū uxore sua. septē filios pfectos xpianos supstices reliquit. Ius imperato res retinentes amore patris eoz misserunt eos sine aliqua psecu uione xpiane religioni deseruire. Hū septē fr̄s habebant sc̄i pres biterū. qui eis sacra mysteria celebrabant. visitantur ergo a dñō & uident̄ una cū presbitero car cerem petere. ut grām baptismi uenerabilis puer et milites conse querentur. Statim qđ sc̄o precep to obedirent. Et dum ad carce

rem nocte uenirent. uiderunt an ḡlūm dñi ante se preeuntem. qui ut itagit ianuas carceris. omnia claustra apta sunt. Ingressuero et orantes simul cū beato uiliano uota sua dñō p̄soluerunt. Tunc hū septē fratres una cū sc̄o presbitero antonio uidentes splendorem gr̄e clamabant dicentes. F̄ce ad sumus hnc nos dñs direxit una cū sacerdote suo. ut om̄s hū gratiam baptismans consequantur. et nos om̄s p̄ te pater uiliane uerix xp̄i miles in agone martiri xp̄o pleni us militemus. Hee audiens beatus uilianus dixit. Cr̄as ubi ihū bone refero qui dignatus es ita imple re desideriū meū ut hos quos p̄ me tibi adquisisti p̄ baptismi gratiam in uera membra fidei consermentur. & hū quos impietas imperatorū quasi agnos parvulos int̄ tanta agmina lupoy rehquebat ad tui sc̄i nominis confessionē aggredisti. Unclat impio martiano hoc factū compert qđ septē genu nos cū antonio p̄b̄to sine aliqua psecutione sc̄o uiliano sociatos opantes mou p̄ xp̄o. Hee audiens con tremuit & iubet eos educi de cas todia. sic qđ eos alloquit. Quid nobis contigit o infantū quos ita principes tuerint & diligant ut arbitriū nr̄i essetis et fidei cultores. Quid patimini sine aliq̄ psecutione optare mou. qđ recessū est uiuere. Si ego maleficus filii amisi & militiū mentes nescio qđ carminib; mutate sunt eis itaq; nos qui nr̄o estis arbitrio constituti ultraneos ultro neos fōtis morti. Audite me et es tote securi sicut fuistis. Ad hec uenabilis fratrū senior respondit. Hunc preses audi que ame dicunt. Pres dixit. Die ergo audiā te libenter.

Pater dixit. Massa autem natus sue obtinet clamare? sed usque p. manu artificis & igne & malleo. & lumen p. partes suae desecata diadema ex ea in capite regis non perficitur. Aut si in ipso metallo aut industria artificis diversorum marginarii et lapidum pretiosorum preciosum diadema sponitur ut omnes qui uiderunt mirentur ita sumus et nos nati de ipsam et facti christiani. sed nisi ipsa natus in publico omnibus fuerit manifestata in occulto non coronabitur. Et nisi uiliam sciam uestigia immaculato calle secuti fuerint in diademate regis enim christi esse non possumus. Vnde horrenda est arbor quae foliis uenitat & creatori suo melliflu a poma non exhibet. Hec audiens per se uobis eos in custodia recludi in qua p. eis scis uilianus et omnes sciam dominum depicabant ne serpentis falsa blandimenta innocua pectora deciliarent ad uerba maligna. Suscipiente sciam letos de quibus erant suspecti tunc martianus suggestione fecit imperatoribus dicens. P. nissimi principes subuenient legibus urbis et dimisim uiminiis p. bere munimina et magistrum uiliani misericordiam presentare quod magistris atibus plus quam ingenita deo si mulier p. quis mandatis florebat comminuit & filium meum unicum a me separauit multum mentes nescio quod magica arte mutauit. Nam et septem germanos quod clementia tua legis sue missit esse cultores sua magica arte ipsa sit beneficis misericordia fecit esse ingens. Propter quod nissi uero fieri uelitis ipsi decernere. Hec audientes imperatores hanc dederunt sententiam ut si uilianus cum suis suis in hac confessione maneret ad exemplum aliorum quo uocata omniuim primita multo uulgo expectantibus cunctis singulis singulas uobis preparari cupas. & ab initio pice et bitumen et sulphur mitti.

et singulos in singulas easdem recludi et igne supposito ueremani mandauit. Quod si aduersus hec magiarum artium p. ualuerit carmen haberet licentiam mariani qua uellet eos pena consumare. Accepta haec auctoritate preses uobis sibi in foro sedere preparari. At uero die cum sedisset p. tribunali iuxta sciam uilianum cum sociis eius suis aspectibus. sicut. Cucus sisterent. in hac uoce serpens erupit dicens. Nichil de tua salute p. tanti tempore spatia cogitamus. Sed uilianus respondit. Cogitator noster quod est ab initio inquit cepit in hoc finiet. Tu si quod cogitasti penarum exercere. Martianus dixit. Quod cogito ego adimplir. Et adiecit. Quid de uobis in uictissimi principes terminarunt auditis. Venerabilis puer respondit patri. Audisti et tu nec nominande nec dicende nec uidende pater penam quam p. parauit dominus diabolo et uobis quod effecti estis angeli eius. Subsecutus scis uilianus dixit. Quod uiscerunt ubi principes imple nam nos te nec audire delectat. Cum ista dicunt et illa audiunt. eadem hora corpore grammene p. plateam ferabant p. pli sepulture incepundum. Tunc martianus corde cecidit uobis corpore reduci et in medio foro deponi. Omnes uero quod hec uidebant stupore nimis tenebantur. Tunc martianus ait ad secum uilianum. Magistru uester christus dicit quod ante quoniam crucifigeretur mortuus suscita uirtus. hic parebit uere domini esse. si uos sicut magister uerum hunc mortuum suscitaueritis. Hec uilianus respondit. Quid potest cetero quid sol out. Martianus dixit. Hie nunc parte fabulus. & si aliud quod p. uales tu uel dominus tuus sicut super dixi. hunc mortuum suscita. Beatus uilianus dixit. Uice infidelitas tua hoc non mereatur a domino camen quia nunc tempus est ut uirtus domini manifestetur nec hoc impossibile putemus. fidele habeo p. mis

sum dñi mei credens quicquid eum
peto nō me fraudabit. Tunc sc̄s in
lum oculorū intentionem celo de-
sigens ferme unius hore spatio in-
mutata est facies eius et facta est
sicut npx. Et his uerbis corū omni-
bus circumstantibz orationē fudit
ad dñm dicens. Dñe ih̄u xp̄e qui
es uerus xp̄e filius dī q̄ ante om̄i
sc̄la natus es de patre sine tempo-
re et in noūissimo mundi carnem
de uirgine assūp̄isti sine semine.
aspice mē in haec hora de summa-
te celoz ad unctionē mūnicoy tu-
oy. et ad corroborandam fidē cre-
dentiū int̄. hec que operatus es
posit̄ in tensi exaudi nē de celis
et suscita hunc mortuū ut qui n̄
moriant. s̄ mortui reuiniscant.
Et hec dicens ait ad corpus. Tibi
dico terza arida in eius nominē
q̄ quadriduanū lazatum suscita-
uit ipse tibi myterat surge et sta
sup̄ pedes tuos. Et hec dicens surgi-
rit qui erat mortuus & uoce magna
clamauit. O acceptabilis oratio q̄ in
maculata uirginitas q̄ntū meruit
ubi dicebar inde reductus sū. Seca-
tus uero martianus iridendo dicebat
ad eū q̄ suscitat̄ fuerat. Unde redi-
xi uel quo dicebaris? At si q̄ fu-
erat mortuus dicebat. P̄mitte me
ordinē p̄seq̄ et dicā tibi. Martianus
iridendo uero dicebat. P̄sequere
ft ille dicit. Dicebar nescio a q̄bi
ethiopibz et hū quorū statā erat ut
gigantiū aspectus horrendus oculi
ut fornax ignis ardens. dentes ut le-
onum. brachia ut trabes. ingues ut
aq̄le in q̄b nulla miseria est. Hū me
letantes dicebant in infernū. et iā
pp̄ ora p̄teti abissi era. Ad hoc expe-
tabant ut caro mea terre redderetur
de q̄ sumpta est. At ubi tu preses
corpus meum fecisti reuocari? et be-

at uitanus fudit orationē ad do-
minū celoz infernus conturbat̄
est. et audita est uox de trono di-
cens. P̄pter dilectum meū uilium
reducatur anima eius in illo quia
in nullo eū disposui existari in
quo sic pat̄ et ego et sp̄s sc̄s letat̄
Post hanc noctem aduenierunt du-
o albis induiti & auferentes me-
de dominatione impiorū huic luci
reddiderunt. ut p̄ eum qui me su-
scitauit cognoscam eū post morte
quē nūius negabam. Hee audiens
preses turbat̄ est et ne clussensio fi-
eret in tanta multitudine p̄troy. in-
bet eū cū sc̄s in custodia recindi
et claustra anulo suo signari. Quē
veat uilanū fecit grām baptismat̄
Iseq̄ et cū ipsis in martyrio cepit
agonizare. Impius autem martia-
nus inbet pena quā imperatores
uollerant patari. Que eum patata
fuisse illuxit dies et populi int̄
usq̄ seruis currebant ad spectacu-
li circi. Sed & p̄ tribunalū presidi
uniūsa etas concurrerunt. et qui no-
lebant a minist̄s urgebantur. Or-
dinantur cupe in ordine triginta
et una. t̄ro uero introlerabilis a-
gitabat. Ad mediabantur cupe pīc,
bitumine et sulphure. aggregatis
copia lignoz et larmenoz. Iuxta
impius preses sc̄s dī educi de ca-
todia. Sc̄s uero uilanū et puer uno
unculo tenebant. Ceteri autē one-
rati diuersis unculis extenuatum
trahebant ad spectaculū. ymnū
do om̄is una uoce canentes. Bonū
est michi dñe qd̄ humiliasti me ut
discam iustificationes tuas. in quorū
aspectu nouā pulcritudine omnis
etas mirabat̄ quorū mentes ad sc̄m
conuersa pietas inclinabat. Giam-
bant om̄is ɔfuse uiri et diebant.
O in iusticia et nos filios habemus

O dolor solutis crimib[us] clamabant
 O fieri amarior fletu[rum] ut q[uo]d talis in-
 uent[us] igne cremar[et]. O potestas ceca-
 que nec iurius parerit nec surgentib[us]
 credit. Tunc s[ecundu]m iulianus silentium
 perens ait ad populi[um]. Obscuru[rum] nos ne
 phibeatis fieri. sinite nos splendido-
 res auro fieri p[er] igne hoc scientes q[uia]
 indebitis nos creduli & inceduli ut
 ne oblipto sicut uidetis n[on] ante igne
 illos. Jubet eos impius martianus
 in aspectu suo stagiu[rum] q[uo]d ait. O despe-
 rata uoluntas p[er] q[uo]d decis inuentu[rum]
 ad initiu[m] p[ro]petat nescio quo carmine
 sic alienate mentes. Conuertimini
 & si tarde p[er] uita salutem in mortalibus
 ois qui p[er] uobis elaborauit ceruices
 stedite. Q[uo]d si uolueritis ego obuane-
 bo ab imperatorib[us] ut sine aliqua p[er]-
 secutione legis u[er]e sis cultores tan-
 tu[m] ne unicus filius meus in ipso flore
 uernantis etans crudeli incendio con-
 cremet. O insanguinalis dolor cordis mei
 q[uo]d p[ro]mu[nd] planga cu[m] in omib[us] deora sit
 copia camen filii mei dulcissimi uul-
 ti q[ui]sidero pulchriore. O uiliane omni-
 um malorum. auctor q[uo]d multa bona te-
 cu[m] this ad mortem ut unic filius et me
 neget patrem et matrem agnoscere no-
 nit. Vel antequam pereas fili uerbū audi-
 am ex ore tuo dulcissimum. Fece ue-
 nit mater tua q[uo]d partus sui dolores
 q[uo]d nō sperabat inuenit & in nume-
 tabilis familia que te sibi futurū do-
 minū ogardebat. funeris tui ualedicta
 ra uenit. Incredibilis puer celsius dixit
 lugebant te uel se q[uo]d falsa diaboli blan-
 dimenta decipiunt nos autē quos con-
 spicunt ad regna celorum p[ro]gere cur lu-
 geant. Nā nos omnis transib[us] p[er] is-
 tu igne & illesi tibi appareb[us] et huic
 tam p[ro]lo q[uo]d agone nūm expectant.
 Demona uero q[uo]d colitis et illos pestes
 q[uo]d impatiens dicitis ac si purgamenta
 despiciam. Preses dixit. Iysa est orumq[ue]

audacia ita q[uo]d nos uiuere non per-
 mitit. Beat[us] celsius dixit. Ip[s]a uam
 tate q[uo]d colis te obtestor. ut que a te
 posco in trepidu[m] corde peticioni mee
 tribuas effectu. Preses dixit. Quicquid
 uolueris pete. Beat[us] celsius dixit. Cu[m]
 uideris post igne illesu[m] p[ro]mitte ad me
 uenire matin meā & habeā cum ea
 colloquum triduo dilatatione concessa
 si michi una rem q[uo]d uolueris con-
 cesserit nec me nec ipsa amittas. Ha-
 ter autē hec audiens urgebat fieri
 tunc impi p[ro]ses cecat a diabolo dix-
 it. Si ex igne illesus gressis q[uo]d fieri
 nō credo. facia que desideras. Tunc
 p[ro]ses nō to letans uidere n[on]cē filii as-
 sessorū suū reliquid qui iussa p[ri]ncipū in-
 pleret. ipse autē scissis uestib[us] eulans
 cu[m] uxore p[ro]pe iam mortua domū reu-
 at. Eurgit luctus immensis plangenti-
 b[us] cunis. Lugebant parentes filium fa-
 milie multitudo dñm nec erat q[uo]d con-
 solaret. Q[uo]d multa. Assessor offi[n]i sibi
 manetū ad implet ubet seōs singulos
 in singulas deponi cupas. Scī uero cel-
 sus qui nūcū a latere scī uiliani fu-
 it disunctus dans pacē pat[er] ad para-
 tu suppliciū uenit intrepidus. Cumq[ue]
 singuli a ministris apprehenderent & de-
 ponerent in cupas sicut supi contex-
 uit pice. bitumine. & sulphure ad in-
 plentes. aggregat copia lignoy. et sar-
 mentoy. & stuppa. ubet assessor ug-
 ne supponi. Q[uo]d cu[m] factū fuisse erat
 tauit flamma exulta et amplius q[uo]d
 triginta cubitorū eleuabat. De medio
 uero igne ita multitudo psallentū
 resonabat q[uo]d si uox aq[ua]rum multarū
 Consuupto uero igne atq[ue] sopito om-
 nib[us] p[ro]lis admirantibus apparuerit
 scī sicut aurū uel argentū in forma
 ce p[ro]barū splendore nimio chorus
 cant[us]. scā modulatione ymnum
 dō canebant. Transiūm p[er] igne et
 aq[ua] & eduxisti nos in refrigerium

Cicerū. Igitur ardens atq; conuscam
nū nācē sue oblit̄ est. Nunciat̄ p̄fidī
dī scōs illesos omib; apparere. Qui m̄
nū cū uxore sua ad spectaculum
occurrit exitū rei cognoscere. Tunc
p̄ses in hac uoce prupit dicens. Ob
testor te uiliane p̄ dñm tuū ut michi
dicas unde tantam uirtutē malefi-
cōy. discere potuisti. Beat̄ uilianū
dixit. Quia me p̄ dñm meū obtestat̄
et q̄ est bonoy mirabilū auctor re-
ferā quom̄ possint mereri q̄ deside-
rant tale maleficiū discere. ut sicut
ego hui carminis efficiat̄ auctor. Si
quis elaborauerit ut se ab omib; acti-
bus sc̄i faciat alienū & solam uocē
dñi audiatur iperant̄ ac dicentis. Si
quis uult post me uenire ab neget
se met ipsum sibi et tollat crucem
sua et leſt̄ me. ut nichil amor
xpi p̄ponat nichil aliud desideret̄ n̄
qd̄ ipse dñs p̄misit nō 9sideret pa-
trem. nō matrem. nō filios. & cetera
que sunt impedimenta anime. Qui
ante om̄ia paup̄ curam sollicite ge-
rit. qui contempt̄ est esurire q̄ndo
alii reficiant̄ quia sati dō accep-
ti est min̄ quo indigenſ saturat̄
quo nudus uestit̄. cū ira non p̄fi-
citur. qui malū p̄ malo nō reddit̄
q̄ iracundie tempus nō reseruat̄
qui impaciēt̄ p̄ patientiā supat̄
qui non dicit̄ s̄es anteq̄m sit. s̄
elaborat ut sit. Oulti enī dicunt̄
qd̄ non sunt. et ipsa spe securi quia
dicunt̄ qd̄ nō sunt legnes efficiunt̄
laborare autē debent ut qd̄
de eis dicit̄ nō uerbis tantū s̄ etiā
opib; sp̄ber. E multi sunt qui uere
sc̄i sunt et nō de eis dicitur quod
sunt. s̄ humilitate et ḡta pleni
ab omib; audire nolunt̄ qd̄ sunt
Hui tales hanc artem quā ego di-
 dici seire possunt non solum in
hoc corpore degentes hanc mere-

vunt̄ grām. s̄ etiam cū xpo collo-
cant amiciciā. Qui p̄mo doct̄ a xpo
alii subministrant donū in se col-
latū. q̄ illatas sibi iniurias p̄ laude
deputant̄. q̄ sibi iniurie temp̄ non
reseruant̄. q̄ reconciliantes se primo
et primū sibi offerunt̄ munera. xpo
q̄ humilitatē obtinent̄ que est cul-
men omnū uirtutū. Martiān̄ dix-
it. E q̄s cā insipiens est qui huic
uite lenitā fugiat̄. et ad illam tan-
tam iniuria semet ipsum inclinet̄.
S̄es uilianū dixit. Deus n̄r omib; paratus
est dare. s̄ pauci digni se
accipe. Martiān̄ preses dixit. Ad
te uiliane iam meus sermo finem
accipit. S̄es uilianū dixit. Hoc et ego
sem̄ optau. Tunc p̄ses ad filiū ait.
Fecce matrem tuā ut postulasti tri-
duo cū ea habebis colloquiu. hec e-
num tibi ad om̄ia obedire parata
est ne te uniuero doloy. suoy. amittar
dulcissimū filiū. S̄es celinus dixit
Hoc tduo quo michi mater s̄es
la est nulli licebit tuoy. interesse.
Preses dixit. Sicut uis ita gredo.
E adiicit̄. Recludant̄ siml̄ p̄na-
ta custodia. Implet̄ denuo uissio
presidis. Tunc sc̄i martyres recludi-
ntur priuata custodia una cū maſ-
pueri. Ingressi itaq; sc̄i hanc orati-
onem fuderunt dicentes. Deus q̄
p̄scus es furoy. q̄ tñsita uelud p̄
sennia sp̄cis. q̄ mentes appbas non
erates. tu dñe oculos huic aperte
dignare et acceptabile tibi fac ter-
ram ex q̄ sumptuſi fructū in quo le-
tari cognoscetis. Statim q̄ commo-
tus est locus in q̄ erant sc̄i orantes
et fulgur sepcies splendidiō argen-
to emicuit nec odor consuet̄ sc̄is de-
fuit et uox psallentiū in aera resona-
bat. Here p̄uis es deus q̄ iustificas
animas peccatrices sine opib; hec
audiens mulier clamabat. Numq̄m

in diebus uite mee tantum odorem opti
 ham sicut in artis amenissimis libroy
 et rotarum croceos & nectarei et balca
 mi et nardi redundant olfactus ita
 his donis sum refecta ut dolor meus
 omium obliuione accipiam nec aliud
 cordi meo remanere cognosco nisi ip
 sum esse uerum dñm p quo filius meus
 agonizat. **H**ec audiens beat uilianus
 cum omibz sc̄i talem fuit mulieri p
 pinasse doctrinam. **B**eata tu credens q̄
 sit fructus tuu merito anime et corpo
 ri medicina celerit sequeris. **N**am
 talis est medicus q̄ tuā suscepit infir
 mitatem ut nō secedo curet uulnera
 tua s̄ semel pbando uitam tuā. **V**e
 nerabilis puer celsus subsecutus dixit
 vere te nunc ueram matrē confite
 or uere genitricem mēa cognosco. **H**ec
 tu amites filium nec ego matrem
 si una mecum ad illud contendas do
 num p q̄ om̄s sc̄i tanta in hoc sc̄lo
 patiuntur. **V**enerabilis mulier cui in
 anima pedestris diuina grā iam illus
 tuerat ad filium ait. Cognosce me
 fili michil amor ei pponere qm tu
 sic diligis. **P**qua re quicqđ neces
 sarū salutē mee cognoscis exire
 Puer respondit. **C**orde credit ad ins
 titutam ore autē confessio sit ad salu
 rem. **Q**ua p̄t hoc tibi deest ut pu
 nificationē baptismi accipias p qm po
 ss effici habitaculū sp̄s sc̄i. **M**ulier
 respondit. Sece nos om̄s claustra obti
 nent et militū custodie circumval
 lant et nec intēndi nec exēndi
 licentia dat̄ et qmodo inueniēm
 tales hominē qualēm michi ppo
 nis? **C**ui beat uilianus dixit. **H**ic habe
 mus sc̄m ac uenerabile uitum xp̄i
 sacerdote q̄ te purificet tantū ut ex
 todo corde abneges deos pate tue et
 in unū dñm erendas q̄ regnat in celis
 q̄ est unū in unitate et trinitate in unitate
 sub cuiū impius impianct principes

cuiū grā affirmant̄ duces cuiū timore
 timiscunt gentes cuiū sapientia san
 tificant̄ sapientes cuiū impius op̄unt
 celi nubibz cuiū uoluntate dant terre
 pluviam cuiū dono terra fecundatur
 cuiū uoluntate que necessaria sunt
 hominibz gignit̄ cuiū dono munda
 nū fontes. ipse est dñs ih̄s xp̄e. et
 nū pat̄ in filio et sp̄u sc̄o. Splendo
 re ipsius illuminant̄ celi tenebre
 imedulitatis fugant̄ ipsius mutu
 gubernant̄ om̄ia q̄a ipsius uolunta
 te creata sunt cuncta. **H**ec audiens
 mulier dixit. Q̄ hec ita esse nō cre
 dit ferreum possidet pectus. nec
 sensu hominū gerit s̄ pecudum.
Tunc om̄s sc̄i grās referunt dño.
 q̄ dignat̄ est de lropy. fancibz ouē
 pot̄a liberare. **A**d quam uerū beat
 uilianus uersus ait. Ha credis ut au
 dihi? unū et uerū dñm esse in celis
 q̄ est tua maiestas et una dīcas.
Mulier respondit. Ipsū credo uerū
 esse dñm qm p p̄dicationē uirā ag
 noui esse creatorē omnū. Q̄ certis
 lumenibz fecit mare. q̄ si posuit ter
 minos q̄s nō transgredit̄ q̄ celū sus
 pendit et eū diuersarū stellarum
 splendoribz adornauit. q̄ eū p petuo
 solis ardore fundauit. lumen uictum
 et fine ostendit ipse est dñs ih̄s
 xp̄e. Et q̄a relicta om̄i uanitate cre
 do. cupio hac uita qm tempalē eē
 cognoui carere ut ad illā uita uobis
 cum mererat adtingere. **H**ec vidente
 muliere locis continuat m̄ q̄ stabant
 & audita est uox in aere dicens. Credi
 di p̄t qd̄ locut̄ su. **H**ac uoce sc̄i au
 dita dixerunt aō. **T**unc beat anto
 niū p̄b̄ baptizauit eā qm uenerabi
 lis puer celsus fili ei suscipiens pa
 ter ei in baptismi grā factus est. **C**ū
 q̄ om̄s de ei salutē letarent̄ audita
 est uox dicens. Viriliter agite et for
 tet cor uirū in dño. Post hū uero

cesser g̃ne muñ ait iuliañ ad sc̃os.
Hec uox q̃ intonat aurib̃ ūris p̃nuntiat nobis fut̃as passiones et genera tormentorum. q̃ aduersū nos excoigitauit mimicus. P̃ qua re sc̃i martyres fidei ñre cursū d̃no commendemus qui post fidem utam conseruare et cursum consummare ut reposita iusticie palma coronā meream̃ accipe. Qd̃ multa. Cognoscit impius martiañ uxore suam martyriū p̃dicatione ūlam et in xpi amore esse firmatam et ubet intra domū ūam p̃uata martyres exhibet. Cumq; ei presentaretur aspectib; ait ad uenerabilem puerū celsū. Qaf̃m tuā sub hac postulatione q̃lili. ut tibi consentiret et tu ac̃cesceres ñre uoluntati. unde nunc qd̃ gestū sic edicto cognoscē enī capio. Venerabilis puer d̃xit. Gr̃atis ago dō meo q̃ uoluntati mee effectū

ita p̃fecit ut met̃nū possideā mat̃m et ipsa me unicū sibi possideat filiū. Tu uero sc̃ito nos p̃ xpi amore in hac uita sp̃e penit̃ no habere. P̃ q̃ re nec ego te nomi patrem nec illa maritū. Tunc uia replet̃ p̃ses ubet mulierem comprehendēti et domo teneri. Ad quā cū app̃ui quarent ministri uolentes ea singere facti sunt ceci. Hec audiens martiañ ceterā a diabolo nimio furore succendit et ubet om̃is in imia carceris recludi. Alia uero die sedens p̃ tribunalib; ubet iuganti milices q̃ in agone p̃ xpi nomine decertabāt decollari. Depeñt uero germanos q̃ tu r̃di p̃ceperit. Qd̃ cū factū fuisse in atrio suo consumauerunt martyrium in pace. Julianū uero cū antonio p̃bro. mat̃m et filiū et illū qm a mortuis suscitauerat iudicio reseruari p̃cepit. Cumq; in foro p̃ tribunali sederet ubet beatum iulianū et reliquias sc̃os quos memoriam exhibet. Ex officio dictū est. altari tunc mar-

tañ sic erupit. tecū iuliane loq̃ penitus dignū nō habeo. Et adiecit. Tu et antonius qm papam ūum isti testant̃ constat te huī magice artis esse auctorem. Beat̃ antonius p̃b̃r̃ respondit. Gr̃as ago dō meo ihu xpo q̃ benignitas sue me uoluit esse ministru. Preses dixit. Vel tu michi dicero que sit magica ars ūta ut sic separari coūgia. filios a parentib; disungatis. In mortales enī dū p̃ uos blasphemantur. Que est hec audacia ūta dicero in uer ore tuo audiā et agnoscā q̃nt uobis et artib; magiciis ūris nomen inponā. Tantū enim p̃ualius ad decipiendo p̃plū ut gl̃iemini nos mortuū suscitasse. p̃ qd̃ tot innocua pectora uretūtis. Ad hec beat̃ antonius respondit. Optabam ut decet huas agonis ūti iuliani ubi p̃uocari. S; quia uā est d̃ns ih̃s xpc qui tangit organa cordis ūri. tu interrogasti q̃ uolunisti audi ūe a me que inq̃ris. Magister et auctor huī magice artis qm nos dicas exercere hoc nobis p̃ceptum dedit ne margarite p̃ciose p̃ocis mactant̃ q̃ dixit nō ueni pacē mittere s; gladium. Veni enī separare filiū a patre filiā amatre et ceterā. Et alio loco consequent̃ dicit. Q̃ plus dilexerit patrem aut matrem aut uxori aut filios aut aurū. aut domū aut agros qm nō potest meus esse discipulus. Itanc uocem audiens filius tuus nō plus fecit te carnale genitorē qm xpm reatoe ūi. Humilit̃ et qm dicas esse uxori tuā hac uoce dū contra contemptū ūta temporalem ut xpm immortalem et regem sequat̃ etiam. Et adiecit. Nichil ueri nichil q̃ dulci si cognoscē posset. Hec audiens p̃ses ubet eos in custodia recludi dicens. Ecce tabo penas q̃b; ūi uerant̃. Alia iugante die conuocans ad se sacerdotes templi ait ad eos. Ite ornate uenāndū

amplo locis cui est consuetudo se
mel in anno patefieri ubi esse dno
cunt ueneranda numina id est ious
numeris et uinoris ex electro puro
strucere imagines quibus suauissimi cu
pido delectamenta ministrat libano
nes et incensa parat. Hec audiens
minist' suetas parant hostias
Qd multa. Illurit dies patefactu
est templu uniusa multitudo con
uenit ammirantes templu patefac
tu qd uix semel in anno et hoc p
cipis natali patefiebat. Tale enim
erat opus fabricae illi ut no mar
moreis s; tabulis aureis parietes et
pavimentu instructu splendoreret
auro purissimo et margaritis uel
lapidib; p;caosis cespantes candere.
Cumq; omnia pararent ingessus est
pres templi et uibet scos addu
ci. Qbus presentatis dicit. Ecce ne
uiiane et tu auctori temp adueni
m q; uos et consortes uiri salutem
sequimini. Hoc eni elegi p; uira
salute ut in isto tribili templo de
oy, uira immortalis numimis offe
ratis. Qd si ad huc in ipsa contu
maria uita p;stantis abnegantes
atos dos p; quib; nobis hue usq; pe
pici diuisit tormentis in nobis deba
chabor. P q; re uiiane da te sstar
esse auctorem hui sceleris accede
et reputia tibi dos immortales per
quoniam diuinitatem geni tuo restitu
ris. Beat uiianus respondit. Pres tu
desumeras ne mecum deberes habere
sermonem. s; da te p; aduenit qd ipse
christi ut nos salutem sequiam et
numina a nobis honorent. fac om
nes sacerdotes dno. int adesse ut ag
noscent quod sacrificium eis offerum. Pre
ses dicit. Bene ualeas. optime dicit
isti. Des uiianus dicit. Quia uenabi
lem gloriam et laudem nos acceptos
dicis et suades ut omnib; in uniu com

manentib; duc uris immolent. qd uo
esse facturos no piger. Nam ideo se
per distulum ut in isto templo muta
bili qd habets magnu sacrificiu omnib;
in molent. Tunc eni letat q; commun
um parat si omnis affuerint multa
q; ut nulli ptereat epuliu qd parat
q;lit in posteru no sit q; uascatur. Te
p;ses no intelligens q; ordine ista pse
queret dicit. Gaudeo de uobis qd
et si tarde receperitis mellifluu hanc
lucem omnib; bonus reclundantem dij
immolando. Tunc index uibet om
nib; uincula auferre dicens. Temp
est in uinculis detinu qd dn cept
esse p;ptij. Estimabat eni ueru esse
qd audierat. Cumq; pronetarent fer
ro q; erant accincti dicit ad uenera
bile pueru et ad matrem ei. Accedit
et reputare uobis dos qd ne usq; de
seruitis. Cui uenabilis mulier h
solum dedit responsu. Ho m faciat
utrus dos qm cognoui ut ult tecu
colloquum habeam p; ignorancia eni
fei que dics. Jam ne cognoui ue
ritatem a q; numism reredo. Tunc
p;ses vasis ad beatu uiianum ait
Ecce omnia parata sunt. implete que
spopondistis. Ses uiianus dicit. Jam
est tempus et hora in q; gloriam ut om
nib; uidentib; glori appaream et sit
in uictoria sceli sup uenti sacrificiu qd
do facturi sum hodie. Precedit p;ses
et uibet di scos de p;uata custodia
uenire estimans esse certu qd uole
bat. Ingessi uero scel in templum ueril
lo crucis armant fronte. Ait beatu
uiianus ad p;sidem. Qd p;cipis p;ses
omnib; offerum sacrificiu. Pres dicit
Omnis qd uides immortales sunt pa
res in uirtute eq;ies in gla. nec inni
deur sibi in cultuib; suis p;cipue in
nobis q; eni tarde cognouisti. Hec di
cente preside firs genib; ses antoni
et ses uiianus cu sonis suis dicit ses

ulianus. Deus quod est sine initio. sine fine
sine tempore et non possidens non quod non
in manifestis delectaris. quem non caput
mundus sed reges in corde mundo
quod per prophetam sanctam christi omnes da gen
tium demonia tu autem solus deus a
braham. isaac et iacob quod in sapientia
tua fecisti celos fundasti terram con
gregasti maria terminum eis imponens
que non transgredire. quem murum unda
rum sua noce collaudat quem diuersarum
uolatilium garrula noce suavit collau
dantes agnoscunt suum creatorem quod
in Christi arbitrio iniusta creati. aspice
ne in subversione huius templi et hanc ta
ras demonum imagines et tantorum eo
rundem cultorum frange audiatu ut ad
nichil redigantur hec omnia in quibus is
ti gloriantur et te solus cognoscant uer
rum deum esse et gloriantur in te quod credunt
nomini scoti tuo et ihu Christo filio tuo
quem cognovimus tibi esse coetatem et co
enium in unitate spiritus sancti in scola scotorum.
Cumque omnes christiani dixissent aucto
ria scriptilia illa ad nichil redac
ta sunt. templum vero ita submersum
est ut quod fuerit penitus non pareret.
Nam et multitudo sacerdotum circu
ter mille cum templo dimersi sunt
et alia multitudo paganorum simul
intulerunt. Ignis vero eructans est in eo
dem loco usque in presentem diem. Te
veat milianus dicit presbiter. Ibi se ma
nus facte imagines demonum in quibus con
fidebas ubi electrum ubi aurum ubi re
pli pulchritudo ubi parietes et paviment
um aureum ubi metalla preciosissima. Ecce
muocato nomine domini nostri ihu Christi in
triam reuisa sit unde assumpta noscuntur.
Sicut enim illa omnia utrusque recepterunt
ita nos et impatores urbis et omnes cul
tus demonum perpetuus accipierunt in
ferum ubi ignis audax non erat angustus
et uermis deuorans non mouetur nisi
corporis semper reparatur ad penam ubi misere

ricordia spernit et non inuenitur. Hic no
talis locus expectat et audiorem utrum
diabolum. hec audiens milianus dixit
O uirtus magica o carmina in audi
ta quod sic proualent ut etiam terre sinu
apiat et tanta bona ab oculis pie
fruientur auferat. Jam non misere
bor iam non parciam quod ad usque eos gla
dio consumi uibeas et de eorum pena
sacrabor. Iuber scoti dum in una certis
recludi et cum tota nocte in domum laudibus
mouarent milianus et socii eius in ipso
noctis medio silentio adest multitudi
do scotorum sacerdotum quod ad martyrum pal
marum triumphauerant omnes stolis albis
induti intusque uiginti milites et septem
germani adueniunt. Ad eum et beata
basilissa cum choro uirginum in quod mul
titudine sola uox alta resonabat. Te
beata basilissa alloquitur sanctum milianum
dicens. Regna celorum patet facta sit ue
nire. Et hoc preceptum accepimus a rege
eterno Christo ut die apparitionis sue ut
cum comitibus suis ad se recipiat et om
nis patriarcharum et apostolorum uobis occur
ret numerus in quorum numero dominus noster
Ihesus Christus uobis sibi cum perpetua lenitatem so
nabit. Et hec uisus ablata est ab oculis eorum.
Alia autem die uerber in medio
foro presbiteri uisus sibi preparari et addu
ci pcepit scotus ergo cogitans misericordiam
serpens noua et maledita tormenta
Et uerber ministri suis in manum
et pedem digitos lucimus in oleo ma
dentibus colligari et igne subposito
ceremari. Cumque factum fuisse luci
mus escriptis in corrupta scoti corpora
manebant. Tenebant hec minucius
uerber scoti milianus et uenabili puero cu
tem capitum auferri. Scotus non antonio
probro et anastasio quod suscitatus fuerat a
mortuis clamantis et dicentibus gloriam
Christum missit oculos eorum. uinculus effodi
terreis. Secundum uero maximilliam matrem
pueri quem deus prescribat penas coletur

nō posse cū eam uberet aculeo ap-
placi si q̄s ex munis tē uolauisset
attigē ceci fiebat et ita neri illorū
supplicabant ut ad se manū suas reuo-
care nō possent. **S**ecōs uero suos dñs
ita curauit & illuminauit ut omib⁹
apparerent q̄s nichil passi fuissent
sc̄e gloriamur martian⁹ dicens. **H**ea
me uincim⁹. Qđ alud facia? **I**nū
sig⁹ est ad huc. Tunc uber amphite-
atru p̄parari. In q̄ m̄ḡllis cū ibunal
ascenderet uber dī sc̄os exhiberi er-
omnū ferarū dimitti multitudinē
sūg⁹ dimisso essent fere singule ue-
nebant et sc̄os pedes lambebant.
Hc mōens p̄les orocans magistus
mitatis uber om̄s p̄sentari sub eas
toda psonas iam morti dignas et in
amphiteatru infirmi et ibi sc̄os dī
mit dedecoras psonas decollari p̄cepit
sc̄e beat milianus cū sc̄is comartyri
bus suis dixit. **G**lā tibi xp̄e qui no-
sc̄i in hanc horā salutis et glē p̄dix
isti. **T**e uenabilis puer cū sc̄a matre
sua dixit ad p̄sidem. **N**ota tibi facies
nas q̄s in hoc sc̄lo grā xp̄i sic uidet in
mutatas. **T**ua enī p̄fidia feditate nob̄
conabat imponere grā uero et pietā
xp̄i induit nos magna glā et deoq̄
ut in illa die cognoscas nos in glā
cū tu fueris in pena. **T**e martianus
cruelis cū noxijs psonis tubet sc̄or
dī comiseri et intrumisso spicula
me dī sc̄os uissit gladio consumi-
lumq̄ factū fuisse itaq̄ tē mot⁹ fac-
tus est magn⁹ ut p̄pe t̄tia pars ciuita-
tis a fundamentis subuerteret nec q̄
ilcumq̄ locis stare p̄missis est in quo
idoli esse dimiscebāt. **F**ulḡa et coniuria
t̄ ḡndo intollerabilis exorta est. q̄ max-
ima partem incredulorū sūsp̄fir. **I**pse
aut̄ martian⁹ seminijus euasit. q̄ non
post multos dies uermib⁹ ebulliens ex-
piciuit. **C**a uero nocte uenerunt x̄
am pl̄i et sacerdotes et p̄ multitudi-

ne cadaverū scōp̄ reliq̄as nō cognō-
tentes. positis genib̄ orationē fude-
runt ad dñm ut scōp̄ corpora ipso
demonstrante mererent cognoscere
Oratione cōplēta apparuerunt ei m
spēcie uirginū anime scōp̄ et una
quenq; sup̄ corporeā techam suā resi-
dens. scōp̄ reliq̄e collecte s̄t. Dñm uō
grā ua ordinavit ut sanguis eoy qm̄
panis latens circa unūquenq; eoy con-
gelaret. ut nec t̄a audet os suū appeti-
re ad scōp̄ cruxem recipiendū. quia
de scelerator̄ sanguine fuerat satana
Scōp̄ nero corpora auferentes sacerdo-
tes sepelierunt in ecclia. sub lac̄ scō ue-
lamine altaris. Inde dñi pietas indefi-
cientē fontem pdire uisit. cui uanda
lacrosandū baptisterii in undat. In
q; loco talia diuina beneficia creden-
tib̄ tribuunt. ut sūc̄ adueniat fiducia
er credulitate plen̄ statī sequat me-
dicina a q̄cumq; infirmitate detent̄.
Hec silebo miraculū qd̄ ibi q̄n̄ ad si-
delium fidem corroborandā operari
dignat̄ est. et op̄ar̄ usq; in hodiernū
diem. Deniq; dect̄ lep̄ si iam decodas
et putridas carnes habentes allati s̄t
ut die passionis eoy hoc est ep̄yp̄ha
mox. baptismū grām consequerent̄
Completo in eis sacramento cū eos sāna-
nis baularent q̄a manib̄ tangi non
potant̄. talis circa unūquenq; eoy redi-
cta est a dñō sanitas. ut in om̄e bo-
minū gen̄ nūqm̄ talis pulcritudo
appareret. Hor autē de celo audita est
dicens. Juliani dilectissimi mei fides
hec om̄ia meruit. et maiora hor̄ me-
rebit̄. In eccl̄ deniq; die uenerabili-
dī dono ceci illuminant̄ demones ef-
fugant̄. Nō solū ibi s̄t. et ubi cūq; in
nomie xp̄i uiliam basilica fabricata
fuerit. Et xpo qui est fidelis in uer-
bis suis et tantam glām p̄stat sc̄i-
suis ab̄. Explicit passio sc̄i Ju-
lianī oīr.